

Posudek na magisterskou diplomovou práci

Karolína Stinková, Liběchov a jeho stavební a sochařské památky pohledem památkové péče.

Univerzita Pardubice, Fakulta filozofická, Ústav historických věd, 2021.

Předkládaná magisterská práce si vytkla za cíl zevrubně popsat peripetie vzniku, proměn a památkových zásahů u vybraných stavebních a sochařských památek městečka Liběchova na Mělnicku. Jednotlivé vybrané památky měly být podle instrukcí v zadání práce umělecko-historicky popsány a vyloženy v širších historických a kulturních regionálních souvislostech. Autorka měla také zhodnotit současný stav zkoumaných objektů a sochařských artefaktů z hlediska památkové péče a zhodnotit jejich potenciál jako turistických cílů.

Pisatelka práci rozčlenila do pěti tematicky provázaných kapitol, jejichž úběžníkem se stalo historické formování architektonické kultury Liběchova, podstatně (alespoň v čase baroka, osvícenství a romantismu) moderované rody Pachtů a Veithů a celkové intelektuální atmosféry, která se v minulých stoletích ve městě a jeho okolí přímo či nepřímo podílela na vzniku jednotlivých stavebních a sochařských památek. V úvodních kapitolkách se autorka věnovala stručnému nástinu historie Liběchova až na práh moderní doby (inspirována Petráňovým Příběhem Ouběnic přitom zohledňuje fakt, že do sociálně, hospodářsky a společensky stabilního mikroklimatu malého města se události „velkých“ dějin propisují mnohdy jen pozvolna a s časovým odstupem a významnějšími faktory tu často tvoří ryze místní děje a události a leckdy vypjaté politické a kulturní soupeření českého a německého etnika), v dalších shrnula přínos jednotlivých stěžejních osobností (vlastenecky aktivního majitele liběchovského panství Antonína Veitha, obrozence Františka Matouše Klácela, filosofa Bernarda Bolzana) a tvůrců (malířů Václava Vavřince Reinera a Josefa Navrátila a sochaře Václava Levého).

Pasáže, mapující dějiny města od 14. až do počátků 20. století, jsou založeny na dobré znalosti starší i recentní historické a topografické literatury; ocenění zasluhuje snaha o plastické vykreslení národnostní, sociálně-spoločenské, ekonomické a zdravotní každodennostní situace města v průběhu 19. století, v éře modernizace na přelomu 19. a 20. století a v době první republiky. Za zdařilé lze pokládat i ikonografické rozbory jednotlivých souborů (reliéfy a skulptury Václava Levého v pískovcových skalách za městem).

Jádro práce tvoří logicky koncipovaný katalog vybraných staveb a objektů, u nichž autorka sledovala okolnosti jejich vzniku, stavební proměny, současný stav a snahy památkové péče o jejich obnovu. Pochvalu zaslouží již samotný výběr staveb v bohaté typologické šíři od aristokratické rezidence, sakrálních staveb kostelů a kaplí, až po privátní stylově rozrůzněnou vilovou zástavbu a výrobní či technické stavby (mlýn, sladovna, pivovar) a také skutečnost, že autorka v popisech jednotlivých staveb důsledně využívá i historické mapové prameny a na nich zachycené objekty konfrontuje se současnou situací. Zvláštní pozornost pisatelka věnovala objektu Papouškova mlýna, který sleduje v kontextu vývoje technologie mlynářství v českých zemích a jeho uplatnění v regionu

(obdobně v souvislosti se zámeckou vinárnou autorka neopomenula zasadit do textu pasáž, resumující důležitost vinařství pro charakter Mělnicka). Autorka ve svém výkladu neopomíná informovat ani o pohnutých osudech zámeckého areálů a dalších staveb v průběhu nacistické okupace a socialismu. Cenné jsou rovněž závěrečné dvě kapitoly, které zhodnocují ambivalentní – pozitiva i negativa (častý vandalismus) s sebou nesoucí – přínos turismu (a novodobé masové turistiky) pro poznání a využití historicky zajímavých objektů a pro možnosti „nového života“ památek na menším venkovském městě, a nastiňuje možnosti dalšího zhodnocení památkového kapitálu popisovaných objektů. Práce je také vybavena kvalitní rozsáhlou obrazovou přílohou, čítající 187 položek.

Abychom pouze nechválili; ve snaze po lakonickou charakteristiku některých historických dějů se pisatelka občas uchýlila k nemístným zjednodušením (např. na s. 45 konstatuje, že „*následkem porážky českých stavů na Bílé hoře nastala v českých zemích doba temna.*“), tu a tam v textu zakolísá jinak velmi kultivovaná stylistika.

Celkově práce Karolíny Stinkové naplňuje nároky, kladené na kvalifikační práce v navazujícím magisterském stupni studia. Autorka ji evidentně psala s intenzivním zájmem o zadané téma a dobře se dokázala vyrovnat i s nepříznivou situací ohledně možností studia primárních pramenů v čase pandemických opatření, přijatých v loňském a v letošním roce.

Otázky k rozpravě při obhajobě: Nelze jeden z pravděpodobných zdrojů romantické grotesknosti, charakterizující skalní skulptury Václava Levého, hledat v odkazu italského manýrismu? Napadnou Vás z prostředí raně novověké jižní Evropy nějaké typologicky blízké areály s groteskními sochařskými soubory, budícími ve svých návštěvnicích emoce příjemného zděšení (vždyť úděs a úžas byl důležitou kategorií estetiky „starého světa“ přinejmenším od renesance)?

Práci rád **doporučuji k obhajobě** a navrhuji její hodnocení **B**.

V Pardubicích 19. května 2021

doc. Mgr. Pavel Panoch, Ph.D.